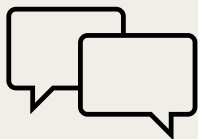

Päihteet ja pelaaminen puheeksi nuorisotyössä

Valmistaudu

- ☐ Pohdi etukäteen miten esität kysymykset aiheesta. Valmistaudu ikätason mukaisiin kysymyksiin.
- ☐ Varmista, että tila on rauhallinen ja keskeytyksetön.
- ☐ Mikä on oma suhtautumisesi tilanteeseen? Entä tunnetila? Kysyjän tulisi pystyä pysymään mahdollisimman neutraalina ja ammattiroolissa
- ☐ Valmistaudu myös siihen, ettei toinen ole valmis keskustelemaan aiheista. Silti voit ottaa asian puheeksi ja sillä on merkitystä

Ota puheeksi

- ✓ Esitä suoria kysymyksiä ja käytä selkeitä termejä
- ✓ Kysy avoimia kysymyksiä, vältä oletuksia
- ✓ Esitä kysymykset ikätason mukaisesti. Lapsilta ja nuorilta voit kysyä ajatuksista tai kokeiluista päihteisiin tai pelaamiseen liittyen. Myös lähipiiriin sekä perheen tilanteesta voi kysyä.

Kuuntele ja tarkenna

- ✓ Anna vastaukselle aikaa, vältä valmiiden vastausten tarjoamista
- ✓ Voit toistaa tai tarkentaa esitettyä kysymystä, jos sille on tarvetta
- ✓ Voit myös esittää lisäkysymyksiä, joilla saat tarkemman kuvan tilanteesta
- ✓ Vastauksen toistaminen on hyvä keino esittää tarkentavia kysymyksiä, näin vältät oman tulkinnan syntymisen. Kysy ja kuuntele, miten vastaaja näkee oman tilanteensa

Kannusta

- ✓ Tuo esille, että päihteistä ja pelaamisesta kannattaa puhua matalalla kynnyksellä.
- ✓ Käytä neutraaleja termejä. Voit todeta, ettei sinulla herää huolta tilanteesta ja kiittää keskustelusta. Stigmaa voivat lisätä kommentit "Hyvä ettei sinulla ole haasteita" tai "näin arvelinkin, ettei sinulla ole ongelmia näiden suhteen"

**Huolen herätessä nosta asia esille ja sanoita huolesi.
Voitte yhdessä pohtia tilanteeseen ratkaisuja ja apuja.
Korosta, että olet tilanteessa tukena.**

"Miten päihteet ja pelaaminen
näyttävät arjessasi tai
perheessäsi?"

"Käytätkö tai oletko kokeillut
päihteitä?"

"Mitä ajattelet ikäistesi päihteiden
käytöstä? Kiinnostaako se sinua?"

"Kerroit, että olet kokeillut alkoholia
muutamia kertoja, kuinka usein ja
millaisia määriä?"

"Mitä itse ajattelet omasta
tilanteestasi?"

"Kiitos keskustelusta. Kertomasi ei
herätä minussa huolta."

"Kerroit että haluaisit lopettaa
Vapen käytön. Se on hieno päätös,
kiitos että uskalsit kertoa asiasta.
Minä haluan olla tilanteessasi
tukena ja auttaa"

**Tutustukaa yhdessä palvelun tarjoajiin ja tukimuotoihin. Alaikäisen
kohdalla arvioidaan huoltajalle ilmoitusta sekä
lastensuojeluilmoituksen tarvetta.**

Mikäli huoli edellyttää toimia, muista kertoa asiasta avoimesti.

POHJOIS-KARJALAN
SYÖPÄYHDISTYS

Malli on tuotettu EHEÄ-
hankkeessa (2024–2025).
Hanketta rahoitetaan
terveyden edistämisen
määrärahasta (STM).

Palveluihin ohjautumisen malli nuorisotyössä

Päihde- sekä peliongelmiin on saatavilla apua hyvinvointialueen palveluista.

Mikäli nuorella ilmenee ongelmia päihteisiin tai pelaamiseen liittyen, tulee hänen tilanteesta tehdä ilmoitus sosiaalihuoltoon palvelutarpeen arvioimiseksi, yhteydenottotahot löytyvät alta. Nikotiinituotteiden lopettamisen tukea saa omasta koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä valtakunnallisista palveluista.

Nuorella on huolta herättävää päihteiden käyttöä tai pelaamista

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Päihteiden käytön ja pelaamisen tarkempi arvio omassa koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa

Mielenterveys ja päihdepalvelut

tarjoavat päihdehuollon palveluita myös alle 18-vuotiaille. Näihin ohjautuminen ensisijaisesti koulu- tai opiskeluterveydenhuollon kautta

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden

hoitokoordinaattorin tavoittaa arkisin klo 8-15.45
p. 013 330 2145 tai

Digitaalisten palveluiden Mielen hyvinvointi- palvelussa.

Tätä kautta voi saada hoitosuhteen oman alueen MIEPÄ-työntekijälle tai apua sekä ohjeistusta tilanteeseen. Mielen hyvinvointi-palvelussa voi asioida myös nimettömästi.
<https://www.siunsote.fi/digi> tai Siun soten mobiilisovellus

Hätänumero: 112

Siun soten päivystysapu 116117 (24/7)

Akuutit päihtymystilat / päivystyksellinen hoidon tarve

Lapsiperheiden sosiaalihuollon palvelut

Lapsiperheiden palveluiden ja lastensuojelun palvelutarpeen arviointi p. 013 330 2806

Numerosta saat ohjausta lapsiperheiden sosiaalipalveluista ja lastensuojelun palveluista. Kiireettömät ja nimettömät konsultoinnit esim. lastensuojeluilmoituksen tarpeesta

Maanantai—Tiistai 9.00—12.00

Keskiviikko 12.00—15.00

Torstai—Perjantai 9.00—12.00

Sähköinen lastensuojeluilmoitus

<https://miunpalvelut.fi/siunsote/lastensuojeluilmoitus>

Sosiaali- ja kriisipäivystys p. 013 330 9002 (24/7)

tarjoaa apua sosiaalisessa hätätilanteessa tai kriisitilanteissa. esim. huoli-ilmoitukset ja perhe- ja väkivalta tilanteissa.

Kiireelliset lastensuojeluilmoitukset virka-ajan ulkopuolella sosiaali- ja kriisipäivystyksen.

<https://www.siunsote.fi/palvelu/sosiaali-ja-kriisipaivystys/>

Ehkäisevän päihdetyön polusta löydät lisää tietoa ja toimintaohjeita, kun päihteet ja pelaaminen herättää huolta. Lisäksi linkit ajantasaisiin yhteystietoihin Siun soten sivuille.

<https://palveluketjut.siunsote.fi/ehkaiseva-paihde-tyo/>

Järjestöjen tarjoamaa tukea

Sekaisin Chat sekä Nuortennetti (MLL)

Nimetöntä keskustelutukea mieltä askarruttavista asioista.

Paikalliset järjestöjen tarjoamat palvelut, vertaistukiryhmät ja kohtaamispaikat löydät osoitteesta www.lahella.fi

Pohjois-Karjalan kriisikeskus tarjoaa keskustelutukea ja apua kriisitilanteissa ja vaikeissa elämäntilanteissa
<https://www.mielenterveysseurat.fi/pohjois-karjala/>

Seurakunnan palvelut (perheneuvonta ja diakoniatyö)

Valtakunnallisia apua ja tukea tarjoavat tahot:

EHYT päihdeneuvontapuhelin

p. 0800 900 45 (24/7)

Stumppi-neuvontapuhelin (nikotiinituotteiden lopettamisen tuki)

p. 0800 148 484

Peluurin auttava puhelin

p. 0800 100 101

Omat muistiinpanot